

İLLÜSTRASYON SANATININ ÇOCUKLARA YÖNELİK İÇ MEKÂN VE MOBİLYA TASARIMINDA KULLANILMASI: UYGULAMA ÖRNEK VE TEKNİKLERİ

Dr. Öğr. Üyesi Hülya YAVUZ ÖDEN
Yalova Üniversitesi Sanat ve Tasarım Fakültesi İç Mimarlık Bölümü
hulyaoden11@gmail.com
ORCID: 0000-0002-5598-8162

Özet

İnsanın doğumundan itibaren çevresindeki bilgileri organize etmesi ve yorumlamasına algı denilmektedir. 0-6 yaş grubundaki çocuklar için, zamanının büyük kısmını geçirdiği kendi odası ve anaokullarındaki iç mekân donatı elemanları işlevsel ve görsel etkileriyle algı ve deneyimler bakımından önemlidir. Araştırmanın amacı, çocukların mekân algısında etkili olan illüstrasyon sanatının kullanıldığı, çocuklara yönelik iç mekân tasarımlarında illüstrasyonun mekâna katkılarına dikkati çekmektir. Çocuklara yönelik tasarlanan mekânlar olan çocuk odalarında kullanılan mobilyaların biçimsel özellikleri makalenin araştırma konusunu oluşturmaktadır. İllüstrasyon sanatının soyutlama özelliği ile tasarlanmış olan canlı ve cansız varlıkların formları farklı yorumlarla çocuk ürünlerinde görülmektedir. İllüstrasyonun ürün ve mobilya tasarımlarında biçimsel özelliklere etki etmesiyle yaratıcı formlar fonksiyonel mobilyalarla birleşmektedir. Bu durum çocuğun objeleri farklı yorumlama yetisine yardımcı olmaktadır. Bu çalışmada çocuk mekânlarında ve donatı elemanlarında kullanılan illüstrasyonun biçimsel özellikleri incelenmektedir. Çocuk ürünleri tasarımında kriterler, çocuk mobilyasına etki eden faktörler araştırılarak, illüstratif formda mobilyalar seçilmiş ve biçimsel özellikleri, işlevleri incelenmiştir.

Makalede nitel yöntemlerden oluşan belgelendirme analizi kullanılmış ve gözlem teknikleri uygulanmıştır. İllüstrasyonun kullanıldığı tasarımlar; ürün, kitap ve iç mekân duvar tasarımı olarak örneklendirilmiştir. Bunun yanında farklı tasarımcıların mobilya tasarımında uyguladığı illüstrasyonlar biçimsel ve fonksiyonel olarak tablo haline getirilmiştir. Sonuç olarak; erken yaşlardan itibaren bireylerin yaratıcılığını etkileyen bu tasarımlar, yenilikçi formlarıyla çocukların hayal dünyasının gelişmesinde de önemli rol oynamaktadır. İç mekânda kullanılan illüstrasyon ve çocuklara yönelik mobilya tasarımları çocuğun yaş grubu ve ilgi alanları dikkate alınarak seçilmelidir. Mekâna kimlik kazandırmak açısından illüstrasyonun kullanıldığı tasarımlar çocuklara yönelik mekânlarda tercih edilmektedir.

Anahtar Kelimeler: İllüstrasyon, Çocuk, İç mekân, Mobilya.

Atf:

Yavuz, Öden, H. (2020). İllüstrasyon Sanatının Çocuklara Yönelik İç Mekân ve Mobilya Tasarımında Kullanılması: Uygulama Örnek ve Teknikleri. IDA: International Design and Art Journal, 2(2), s.161-175.

THE USE OF ILLUSTRATION ART IN CHILDREN ORIENTED INDOOR AND FURNITURE DESIGNS: APPLICATION EXAMPLES AND TECHNIQUES

Asst. Prof. Hülya YAVUZ ÖDEN

Yalova University Faculty of Art and Design Department of Interior Architecture

hulyaoden11@gmail.com

ORCID: 0000-0002-5598-8162

Abstract

Perception is the ability to organize and interpret the information around, since birth. For children between the ages of 0-6, the interior reinforcement elements in their own room and kindergarten, where they spend most of their time, are important in terms of perception and experiences with their functional and visual effects. The art of illustration is also very effective in the child's perception of space. The aim of the research is to draw attention to the contribution of the illustration to the space in interior designs for children using illustration art. The formal features of the furniture used in children's rooms, which are places designed for children, constitute the subject of this research article. The abstract illustrative designs of living and inanimate beings, are seen in children products with different interpretations. Creative forms combine with functional furniture as the illustration affects stylistic features in product and furniture designs. This fact enhance the child's ability to interpret objects differently. In this study, the formal characteristics of illustrations used in children's spaces and on equipment elements are examined. In the design of children products, the criteria and factors affecting the children's furniture are investigated, and the furniture in illustrative forms are chosen, and its formal features and functions are examined.

The research is conducted by using qualitative methods like observation and analysis of documents. The designs which include illustrations were chosen from products, books and interior wall designs. In addition, the illustrations applied by different designers in furniture design have been stylistic and functionally tabulated. As a result, these designs, which affect the creativity of individuals from an early age, also play an important role in the development of the children's imagination with their creative forms. The illustrations used in interiors and furniture designs for children, should be selected considering the age group and interests of the child. In terms of giving identity to the place, designs where illustration is used are preferred in places for children.

Keywords: Illustration, Kid, Interior Design, Furniture.

Citation:

Yavuz, Öden, H. (2020). İllüstrasyon Sanatının Çocuklara Yönelik İç Mekân ve Mobilya Tasarımında Kullanılması: Uygulama Örnek ve Teknikleri. IDA: International Design and Art Journal, 2(2), p.161-175.

Giriş

Tarihi boyunca tasarım, günlük yaşam ve kültürle iç içedir. Tasarım alanı, bilgi teknolojilerinden üç boyutlu nesnelere, iki boyutlu grafikler ve karmaşık sistemler içeren geniş bir alanı kapsamaktadır (Fiell ve Fiell, 2006: 10). İllüstrasyon kelimesi Fransızca “illustration” kelimesinden gelmektedir ve eş anlamlısı resimlemedir (TDK, 2020). Edebi veya ticari nitelikte olabilecek yazılı bir metni açıklayan, aydınlatan, görsel olarak temsil eden veya sadece süsleyen bir çizim ve sanat eseridir. Edebi eserlerde kullanımın yanında afişlerde, ürün ve mekân tasarımlarında da odaklanılmak istenilen konunun temsil edilmesi işlevini de görmektedir.

İllüstrasyon, her alanda uygulanması mümkün olabilen, bir anlatım aracıdır. Gerçekte olmayan şeyleri ve görüntüleri varmış gibi göstermesi en önemli özelliğidir (Atan, 2013: 25). İllüstrasyon sanatı, “resim sanatının abartılı ya da doğada benzeri görülemeyecek ve deneysel olarak kurgulanamayacak kompozisyonların resmedilmesi” olarak da tanımlanmaktadır (Türkçe Bilgi, 2020). İllüstrasyon, verilmek istenen mesajın kısa yolla kavranmasına yarayan çizim yöntemi olarak da tanımlanabilmektedir. İllüstrasyon, aynı zamanda çocukların yaratıcılık duygularını da geliştiren bir sanattır. Yalnızca çocuk kitaplarıyla sınırlı kalmadan çocuk ile ilgili birçok tasarım alanında kullanılmaktadır. İllüstrasyon sayesinde doğadaki objeleri basit anlatımlarla çocuğa sunmak ve çocuk ile bağ kurmak daha kolay olmaktadır (Gülpınar, 2010: 47). Grafik tasarım ve illüstrasyon sanatı birbiri ile etkileşim halindedir. İç mekânda kullanılan grafikler, odak noktası algısını arttıran ve hacimlerin sınırlarını tanımlayan mimari öğelerdir. İç mekânda kullanılan illüstrasyonlar mekânın vermek istediği duyguyu vermesine yardımcı olan, tekstil ürünü gibi tasarımlarla iç mekânla bütünlük sağlayan iki boyutlu tasarımlardır. İç mekânda kullanılan illüstrasyon ve grafikler ana konsept, duygu ve diğer tasarım öğeleriyle bütünlük oluşturmalıdır (Tavakkoli, 2014: 49).

Yöntem

Makalede nitel yöntemlerden belgelendirme analizi kullanılmış ve gözlem teknikleri uygulanmıştır. Çocuklara yönelik iç mekân tasarımlarında illüstrasyonun mekâna katkılarını araştırmak amacıyla belgelendirme çalışması yapılmıştır. Ürün ve kitap illüstrasyonu görsellerinde illüstrasyon uygulamaları yapılmış ve bu çalışmalara makale kapsamında yer verilmiştir. Bunun yanında farklı tasarımcıların mobilya tasarımında illüstrasyon uygulamaları biçimsel ve fonksiyonel olarak tablo haline getirilmiştir. Doküman analizi; iç mekân görüntüleri ve çocuk mobilyaları üzerinde illüstratif çözümler olarak incelenmiştir. Bu çalışmada illüstrasyonun kullanıldığı iç mekân ve çocuk mobilyaları ile ilgili mekânsal görüntüleri araştırma, bilgi toplama ve illüstrasyon ile ilgili diğer çalışmalar için gözlem yöntemi kullanılmıştır.

İllüstrasyon Sanatı ve Uygulama Teknikleri

Anlatılmak isteneni görsel olarak anlatmamıza yarayan ve mağara resimlerinden beri kullanılan illüstrasyon sanatsal bir anlatım dilidir. İllüstrasyonu oluştururken serbest el veya bilgisayar programlarından yararlanılabilmektedir. Bu sanatsal anlatım dili iç mekân tasarımında, mobilya tasarımında görsel öğe olarak karşımıza çıkmaktadır. Mobilya tekstili ya da mekân üzerine uygulanan bu illüstrasyonlar mekânı estetik bakımdan ve sanatsal bakımdan zenginleştirip kimlik ve aidiyet duygusu kazandırmaktadır (Andarood, 2014: 134).

İllüstrasyon sanatı aynı zamanda soyutlamayı da içinde barındırmaktadır. İllüstrasyon çalışmaları, görülen obje doğrudan resmedilmeyerek, sadeleştirme, soyutlama ve bazı unsurları öne çıkarma gibi eylemleri içermektedir. Soyutlama ise, bir kavramın içeriğini azaltma süreci ya da kavramı basitleştirme yöntemidir (Türk Edebiyatı, 2020). Bir fikrin ve nesnenin ana hatlarını belirleyip sadeleştirerek ifade

edilmesidir. Kavram ve nesnelere karakteristiğini veren özlerini açığa çıkarmak için zihinsel olarak gerçekleştirilen azaltma, arındırma sürecidir. Soyutlama sayesinde nesnenin en küçük anlamlı parçaya kadar indirgenerek okunabilirliği artırılır (Arıtan, Taşçı ve Özdemir, 2018: 30).

İllüstrasyon tekniklerinde malzemeler zamanla değiştikçe ve geliştikçe, illüstrasyon yapma teknikleri de değişmiştir. Sanatçılar illüstrasyonları önceleri yalnızca geleneksel yöntemler olan kâğıt, boyalar, kalemlerle oluşturmaktayken dijital çağın gelişmesiyle, geleneksel malzemeleri kullanan sanatçılar bile; Adobe Photoshop, Adobe Illustrator ve 3D studio Max gibi 2D ve 3D yazılımları kullanarak dijital olarak çalışmaya başlamışlardır. Dijital araçlar ve teknikler, geleneksel malzemeler ile elde edilen etkileri taklit edebilmektedir. Farklı malzemeleri deneme imkânı vermektedir. Örneğin; pastel boya etkisi, suluboya etkisi Adobe Photoshop programında farklı fırça seçenekleriyle istenildiği gibi uygulanabilmektedir.

İllüstrasyon teknikleri ise; klasik ve modern olarak gruplandırılabilir. Klasik illüstrasyon teknikleri; ahşap kazıma, karakalem, litografi, suluboya, guaj boya, akrilik boya, kolaj, mürekkepli kalem gibi malzemeler kullanılarak oluşturulmaktadır. Tasarıma göre bu malzemelerin birkaçı aynı resimlemede de kullanılabilir. Önce kurşun kalem ile deseni hafif olarak oluşturup daha sonra farklı malzemeleri kullanmak gibi yöntemlerle uygulanabilmektedir. Modern illüstrasyon teknikleri; serbest el, dijital illüstrasyon ve vektörel illüstrasyon olarak gruplandırılabilir. Vektörel illüstrasyonda görüntülerin üretilme şekli, bir kalite kaybı olmadan onları istenilen bir boyuta ölçeklendirmeye elverişli hale getirir (Nikolaeva, 2020). Vektörlerle tonlar arasında yumuşak bir geçiş yapmak daha zordur, ancak vektör belirli bir görüntü stili üretme avantajlarına sahiptir. Vektörel çizimlerde şekillerin ana hatları serbest el çizime göre daha net bir anlatımla oluşturulabilmektedir. İç mekân duvarlarında kullanılan illüstrasyonlar da vektörel formatta hazırlandığında çözünürlük kaybı yaşanmadan duvara uygulanabilmektedir.

Görsel 1. Dijital İllüstrasyon ile Çocuk Kitabı Resimlemesi.

Kullanılan malzeme ve teknikleri farklı olsa da illüstrasyonun yaygın olarak kullanıldığı alanlara bakıldığında öncelikle çocuk kitapları ile karşılaşmaktadır. Photoshop gibi programlarla hazırlanan serbest dijital çizimler yumuşak ışık ve gölge geçişlerine izin vererek karmaşık bir arka plan ve ince ayrıntılar sağlamaktadır. Bu resimlerin çoğu raster biçimindedir ve kaliteyi kaybetmeden önce ölçeklendirilebilir ve yalnızca belirli boyutlara yazdırılabilmektedir (Görsel 1).

İllüstrasyon, okuma eylemini daha ilgi çekici hale getirmekte, aynı zamanda, okuyucular tarafından grafik ve metin, daha kolay anlaşılır olmaktadır. Ayrıca, illüstrasyon sanatının birçok stili ve özelliği vardır, bu da tasarımı oldukça zenginleştirmektedir (Chu, 2018: 539). Kitaplarda kullanılan illüstrasyonlardaki başarılı resimlemeler öğrenmeyi çabuklaştırmakta ve çocuğun kitap ile daha fazla ilgilenmesini sağlamaktadır. Bu illüstrasyonlar okunurluğu arttırmaktadır (Gülpınar, 2010: 54).

İllüstrasyon sanatı kitaplar dışında hayatın birçok alanında kullanılmaktadır. Bilimsel illüstrasyonlar, duvar resimleri, tekstil ürünleri, ürün tasarımları, mobilya tasarımı bunlardan bazılarıdır.

Çocuğun bağ kurduğu (tekstil ürünleri, oyuncak, mobilya gibi) nesnelere illüstratif formlar görülmektedir. Çağın koşullarına uygun tasarlanmış illüstrasyonlar zihinsel ve duygusal olarak gelişmesine destek olmaktadır. Bu sebeple çocuğun kullanmakta olduğu iç mekân ve diğer öğelerin özenle tasarlanması ayrıca, tasarımcının mekânı tasarlarken özgün, çağdaş tasarımlar ve gerekli yerlerde illüstrasyonlar kullanması tercih edilmektedir.

İllüstrasyon tasarımını mekâna uygulamak için renk seçimleri ve oluşturulacak konseptte göre soyutlama çalışmasının oluşturulması gerekmektedir. Okul öncesi çocuklara uygun olarak tasarlanan iç mekân ve mobilya tasarımlarında çocuğun yaş grubu, bu gruba ait ilgi alanı ve biçimsel zevki, kullanılacak renkler gibi unsurlar tasarımcı tarafından belirlenmektedir.

Çocuk kütüphaneleri, okullar, çocuk odaları, hastanelerin çocuk bölümlerinin iç mekânlarında yoğunlukla illüstrasyonlar tercih edilmektedir. Araştırmalar küçük yaş gruplarının soyutlanmış formları daha kolay algıladığını, aynı zamanda çocukların hayvan figürlerini de kendilerine daha yakın bulduğunu ortaya koymaktadır (Atamaz Daut, 2017: 35). Çocuklar seçimlerinde hayvan figürü olan ürünlere daha fazla yatkınlık göstermektedir. Dönemsel olarak ve yaş grubuna göre bu hayvanların cinsleri de değişebilmektedir. Bu nedenle çocuklara yönelik ürün tasarımlarında hayvan figürleri sıklıkla görülmektedir.

İllüstrasyonun Çocuklara Yönelik Tasarımlarda Kullanılması ve Uygulama Teknikleri

Amerika Birleşik Devletleri Tüketici Ürünleri Güvenlik Komisyonu "çocuk ürünü"nü, 12 yaş ve altındaki çocuklar için tasarlanmış bir tüketici ürünü olarak açıklamaktadır. Ürünün 12 yaşında veya daha küçük bir çocuğa yönelik olduğu belirlenirken bazı faktörler dikkate alınmaktadır. Ambalajında, teşhirinde, tanıtımında veya reklamında 12 yaş ve altındaki çocukların kullanımına uygun olarak temsil edilip edilmediği, ürünün 12 yaş ve altındaki çocukların kullanması için tasarlanmış olup olmadığı tasarıma etki eden faktörlerdir. Bunun yanında çocukluk çağında yaygın olarak görülen renkler (pembeler, maviler, parlak ana renkler) kullanılmaktadır.

Genellikle çocukluk ile ilişkili dekoratif illüstrasyonlar (hayvanlar, böcekler, küçük araçlar, alfabe, bebek, gibi) kullanılmaktadır. Bu tasarımlar; oynanma değeri, etkileşimli ve hayal gücünü teşvik etmek gibi özellikler içermelidir. Ayrıca hayal gücünü teşvik edici amaçlar ve görüntüler içermektedir. Bir ürünün sahip olduğu görüntü ne kadar karakteristik olursa, ürünün bir çocuk ürünü olarak görülme olasılığı o kadar artmaktadır (United States Consumer Product Safety Commission, 2020).

12 yaş ve altındaki çocuklar için tasarlanan çocuk mobilya tasarımları, çocuksu temalar ile süslenmiştir. Bu tasarımlar çocuklara göre boyutlandırılmıştır, oyun değerine sahiptir ve çocuk ürünü olarak kabul edilir. Çocuklara yönelik tekstil ürünleri (kıyafet, mobilya tekstili, çanta), okul materyalleri ve çocuk kitaplarında illüstrasyon kullanılmaktadır. Çocukların sevdiği karakterler veya hayvan figürlerinin çoğunlukla kullanıldığı bu ürünler cinsiyet ve kültür farklılıklarına göre kullanıcının seçimlerini etkilemektedir.

İllüstrasyonlar dijital baskı tekniği ile tekstil ürünlerine uygulanabilmektedir. Serbest el ile çizilmiş illüstrasyonlar veya dijital ortamda hazırlanmış olan desenler bilgisayardaki programlar ile kumaş ölçüsüne göre düzenlenmekte ve daha sonrasında dijital baskı makineleri ile üretilmektedir. Dijital baskı makineleri detaylı çizimleri renk seçenekleriyle üretebilmektedir. Bu illüstrasyonlar Adobe Illustrator gibi programlar ile üretildiğinde çözünürlük kaybı olmadan kumaşa veya ürüne baskı alınabilmektedir. Baskıdan önce değişiklik yapmak gerektiğinde bu imkânı sağlamaktadır.

Görsel 2. Çocuklara Yönelik Çanta, Kalemlik ve Ev Tekstili İllüstrasyon Uygulamaları.

Çocuklara yönelik tekstil ürünleri olan; okul çantaları, kalem kutuları, kıyafet, yastık ve nevresim takımlarında çocukların yaş grubuna göre beğendiği hayvanlar kedi, köpek, timsah, kuş gibi hayvan figürü illüstrasyonları kullanılmaktadır (Görsel 2). Bu illüstrasyonlar dijital baskı tekniği kullanılarak uygulanmaktadır. Farklı zeminler üzerine baskı yapılabilir. Bunların yanında illüstrasyonun çocuklara yönelik uygulandığı bir alan da iç mekân duvarlarıdır.

Çocuklara Yönelik İç Mekân Tasarımının Önemi

Çocuk bedensel ve zihinsel olarak gelişen bir varlıktır. Fiziksel gelişimin yanında zihinsel gelişim için kalıtım ve çevre etmenleri etki etmektedir. Kalıtım genler ile çevre ise ana rahminde gelişim ile doğduktan sonra insanı etkileyen uyarıcılar sayesinde oluşmaktadır. Çocuğun kişisel özelliklerini ve çevresiyle olan etkileşimini anlamak için 0-6 yaş grubundaki çocukların gelişim süreçlerini bilmek önemlidir. Bu özellikler tasarımı da yönlendirmektedir. Aile, bu yaş grubundaki çocuklara doğru fiziksel ve sosyal uyarıcıları verdiğinde kalıcı davranış biçimleri olumlu etkilenecektir. Çocuğun zamanının büyük çoğunluğunu geçirdiği kendi odası, anaokulu sınıfı gibi mekânlarda kullanılan illüstrasyonlar ve mobilyalar fiziksel uyarıcı rolündedir. Burada oynama ve öğrenme eylemlerini bir arada sürdürmektedir (Demirarslan, Aytöre, 2004: 2). Çocuk için tasarlanan mekânlarda hayal gücünü de destekleyecek, hareketli ve yaratıcılığını etkinleştirecek mobilyalar tasarlanmalıdır.

Daha yaşanılır mekânlar oluşturmak için estetik ve işlevsel olanı üretme çabasında olan tasarlama eylemi, mekânın kullanıcısı olan çocukların birey olarak tasarıma katılmasıyla gerçekleştirilmelidir. (Baksi, 2018: 39) Çocuklara yönelik tasarlanan iç mekânlarda kullanılan malzemelerin zararlı madde içermeme, işlevsel olma, dayanıklı olma gibi özelliklere sahip olması gerekmektedir. Yaratıcı formlarda tasarlanmış mobilyalar ve iç mekân tasarımları bireyin yetenekli olarak yetişmesine destek olmaktadır. 3-6 yaş aralığının çocuğun gelişiminde önemli yeri olduğu için bireyin kişilik yapısına da etki etmektedir (Dilmaç, 2018: 1).

Mekân Tasarımında İllüstrasyonun Kullanımı ve Uygulama Teknikleri

Çocukların zamanlarının büyük çoğunluğunu geçirdikleri mekânlar olan çocuk odalarında kullanılan donatı elemanlarında; dayanıklı, kullanışlı, işlevsel, ekonomik olması gibi özellikler aranmaktadır. Üretiminde sağlıklı malzeme kullanılmış olması, çocukların hayal dünyalarının gelişmesine etkisi olabilecek özellikte olması, güvenli ve kolay temizlenebilir olması önemlidir. Çocuğun yaşına özgü oluşturulan tasarımlar çocuğun o mekâna ve tasarımlara aidiyet duygusu kazanmasına yardımcı olacak

ve kişilik gelişimi açısından olumlu sonuçlar elde edilmesine yardımcı olacaktır (Demirarslan, 2019: 73).

İllüstrasyon çalışmaları mekânda uygulanırken mekânsal bütünlüğün düşünülerek çocuğun kullandığı mekânın konsepti ile uyumluluk, zeminden tavana kadar olan oran ve orantılar da göz önüne alınmalıdır. Tasarımın oluşturulacağı alan donatı elemanlarıyla birlikte düşünülmeli ve aralarında bir uyum olması sağlanmalıdır. İllüstrasyon çalışmaları aynı zamanda renk bakımından da dikkat edilmesi gereken unsurlardır. Duvar kâğıdı ya da duvar resmi olarak seçilecek olan konsept, çocuğun hayal dünyasını zenginleştirecek nitelikte olmalıdır.

Çocuğun zamanının büyük çoğunluğunu geçirdiği ev içerisinde, çocukların hoşlandıkları düzenleme ya da tasarımlar ile onların çalışma, oyun oynama ve dinlenme alanları estetik ve eğlendirici mekânlara dönüştürülebilmektedir (Aydoğan, 2006: 23). Mekân, ürün veya kitap tasarımında illüstrasyon kullanılırken görsel elemanların yerleşim düzenleri önemlidir. Mekânın duvarlarında kullanılan illüstrasyonlar gerekli yerlerde görsel odak noktası oluşturmalıdır. Belirli boşluklar oluşturulması da odaklanılacak görsel için gereklidir. Böylece tasarımda denge ve bütünlük sağlanmış olacaktır. Mekânın diğer donatı elemanlarıyla bütünlük içinde tasarlanması o mekâna aidiyet konusunda da illüstrasyonun mekânla bütünleşmesini, ondan ayrı bir parça gibi algılanmamasını sağlayacaktır. İç mekânda kullanılan illüstrasyonların, soyutlanan formların, kullanıcılara yönelik ve anlaşılır bir dilde tasarlanması gerekmektedir. Tasarımcının da bu hususlara dikkat ederek insanlarla iyi bir iletişim kurmanın yollarını araması gerekmektedir. Çocukların kullanması için tasarlanan ancak çocuk dilinden uzak tasarlanmış iç mekân ve mobilya ile doğru iletişim sağlanamamaktadır.

Mekânın fonksiyonlarına göre kullanılan illüstrasyonlar iç mekânda odak noktası oluşturulmak istenilen yüzeyde tercih edilmektedir. Duvar kâğıdı uygulamaları da bilgisayar programları ile hazırlanan tasarımların büyük ebatlı yazıcı ile kâğıt üzerine basılması işlemidir. Bilgisayar folyo kesim, malzemenin bilgisayar kontrollü kesici ile kesilmesi işlemidir. Vektörel tabanlı grafik işlem programları ile hazırlanan tasarımların, kontur çizgilerinin kesici tarafından algılanması ile çalışmaktadır. Duvarda kullanılacak olan illüstrasyon, arkası yapışkanlı olan folyonun yüzeye transfer edilmesiyle uygulanmaktadır (Ergün, 2012: 65).

Görsel 3. Anaokulu Duvar İllüstrasyon Uygulaması.

İstanbul Kadıköy’de devlete bağlı anaokulunda duvar üzerine illüstrasyon çalışması uygulaması yapılarak makale kapsamında ele alınmıştır. Bu çalışmada mekânın bütünlüğü sağlamak için 3-6 yaş grubu çocukların bulunduğu mekâna yönelik sevimli hayvan figürleri orman tasviri içerisinde resmedilmiştir. İllüstrasyon çalışması anaokulunun koridorunda üç duvarı kapsayacak şekilde uygulanmıştır. Yemekhaneden ve etkinlik atölyelerinden sınıfa geçiş alanında bulunan duvar üzerine illüstrasyon çalışması geçiş bölümünde olmasından dolayı çocukların gün içerisinde sıklıkla kullandığı

bir alandadır. Tasarımın uygulandığı alanda su bazlı boya ve akrilik bazlı kalemler kullanılmıştır (Görsel 3).

Görsel 4. Stüdyo E-Glue Tarafından Tasarlanan Geri Dönüştürülebilir ve Hipoalerjenik¹ Duvar Kâğıdı.

Mekânda illüstrasyonun kullanılmasının bir diğer yöntemi de duvar kâğıtlarıdır. Duvar kâğıtlarının ve duvar resimlerinin orijinal olması gerekmektedir. Duvar kâğıdı çalışmasında hayvan karakterlerini ve dekoratif tarzı birleştirerek denge oluşturulmuştur. Herhangi bir perspektif etkisi olmaması bakımından çocuk alanları için uygundur (Görsel 4).

Görsel 5. Çocuk Odasında Vektörel Duvar İllüstrasyon Uygulaması.

Duvar çıkartmaları orman hayvanları ile bir orman konsepti oluşturmaya olanak sağlamıştır. Duvar çıkartmaları ayı, geyik, tilki, sincap, baykuş gibi figürlerle bir çocuğun yatak odasında veya kreşte süsleme amacıyla kullanılabilir. Lazer kesim işlemi ile uygulama kolaylığı oluşturulmuştur. Solvent veya başka bir kimyasal uygulanmayan duvar çıkartmaları çocuk odaları için uygundur. Diğer bir uygulamada ise; çocukların, farklı ülkeleri ve orada bulunan hayvanları gözlemleyebildikleri bir dünya haritası içeren renkli duvar çıkartması uygulanmaktadır. Bu tasarımda çocuk odasında öğrenme işlevini de gören bir yüzey tasarımı oluşturulduğu görülmektedir. (Görsel 5).

¹ Hipo; daha az, hipoalerjenik ise "daha az alerjik" anlamına gelir. Hipoalerjenik etiketi olan ürünlerin alerjik reaksiyona neden olma olasılığının daha düşük olmasıdır.

Görsel 6. Çocuk Oyun Alanı.

Capitol Alışveriş Merkezi'nde yer alan çocuk oyun bölümünde bir şehir görünümü tasarlanmıştır. Aydınlatma elemanlarının altında biçimi soyutlanmış bulut formları yer almaktadır. Ana hatlarının soyutlanmasıyla oluşturulan elemanlar süsleme ve şehir teması oluşturma amacıyla yüzey ve tavanda uygulanmıştır (Görsel 6).

Çocuklara Yönelik Mobilya Tasarımlarında İllüstrasyonun Kullanımı

Mobilya tasarımında çocuk için yaş grupları; okul öncesi çocuk mobilyası için 0-6 yaş, genç odası mobilyası için 7 yaş ve üzeri olarak belirlenmektedir. Okul öncesi dönem 3-6 yaş erken çocukluk dönemi olarak bilinmektedir. Çocuk odası içerisindeki mobilyalar ile mekân-eşya ilişkisinin kavranması ve hayal gücünü harekete geçirecek tasarımlar olması çocuğun benliğinin gelişmesine katkıda bulunmaktadır. Bu donatı elemanlarında fonksiyonelliğin yanında eğlencenin de olması çocuk için yaratıcılık unsurunu da harekete geçirmektedir (Buldurlu, vd., 2004: 139).

Mimari ve mobilya tasarımında insanın gereksinimlerini karşılamak amacı ile düzenlenen mekân ve donatılar ergonomik ölçülere göre tasarlanmaktadır. Ölçülendirilmesi hatalı olan mobilyalar çocuklarda kullanım zorlukları ve rahatsızlığa sebep olmaktadır. Rahat ve fonksiyonel kullanım için hedeflenen yaş grubuna göre, çocukların ölçüleri, uzanma mesafeleri ve oturma mesafesi ölçüleri olmak üzere ele alınmalıdır (Tavşan, 1995: 23). Mobilyaların formları karmaşık olmayan, şekil bakımından sade ve çocukların hafızasını yormayacak şekilde tercih edilmelidir.

Oynama ve öğrenme eylemlerinin gerçekleştirildiği çocuk odalarında kullanılan mobilya tasarımlarında hareketli veya yaratıcı formlarda mobilya tasarımlarının olması farklı düşünebilen bireylerin yetişmesine yardımcı olacaktır. Çocuğun kendi ölçülerine uygun ve illüstre edilmiş formlar kullanılmış donatı elemanlarıyla odasına aidiyet duygusu geliştirmesi kolaylaşmaktadır. Yaşadığı mekânı seven çocukların hayal güçlerini kullanmalarını da desteklemektedir (Demirarslan, 2019: 1). Oynayarak öğrenebileceği, gerektiğinde farklı amaçlarla kullanabileceği donatı elemanlarıyla bu durum sağlanmış olmaktadır.

Tablo1. Çocuk Odası Donatı Elemanları Biçim ve Fonksiyon Tablosu.

Tasarım Görsel	Biçimsel Özellik ve İllüstrasyon	Malzeme özellikleri	Fonksiyon
	Robot illüstrasyonu insan gözlerine benzer formda aydınlatma elemanının üst kısmında kullanılmıştır. Farklı hayvan ve robot seçenekleri bulunmaktadır.	İşlenmiş kâğıt üzerinde doğal ahşap kaplama abajur. Metal taban kullanılmıştır.	Aydınlatma Elemanı
	Gece lambasında tilki figürü biçimsel olarak illüstre edilmiş olarak kullanılarak LED aydınlatma için küçük delikler oluşturulmuştur.	Doğal çam ağacından el yapımıdır. LED ışıklar kullanılmıştır.	Aydınlatma Elemanı
	Timsah, gergedan gibi hayvanların farklı renklerde tasarlanmış baş kısmı oturma elemanının sırt ve oturma bölümünü oluşturmaktadır. İllüstrasyon hem biçimsel olarak hem de yüzde bulunan desenler ve göz çizimleriyle oluşturulmuştur.	Geri dönüştürülmüş kâğıt liflerinden yapılmış çocuklar için çevre dostu, hayvanlardan ilham alan mobilya koleksiyonudur. Toksik bulundurmeyen mürekkep ve su bazlı yapıştırıcılarla birlikte, dayanıklı ve geri dönüştürülebilir.	Oturma Elemanı
	Oturma elemanının oturma kısmında illüstrasyon kullanılmış ve genel biçim olarak sevimli hayvandan esinlenilmiştir. Yüz kısmında kullanılan illüstrasyon oturma bölümünde kullanılmıştır.	Oturma yüzeyi el boyaması, oturma elemanı çam ağacından üretilmiştir.	Oturma Elemanı
	Dikdörtgen biçimli masanın içerisinden köpek formunda oturma elemanı çıkmaktadır. Bu da tasarıma fonksiyon ve yer tasarrufu konusunda esneklik sağlamaktadır.	Yüksek dayanıklı köpük malzeme Poliüretan köpük ile yapılmıştır. Dayanıklılığı sayesinde iç mekân ve dış mekânda kullanılabilir.	Masa ve Oturma Elemanı
	Oturma elemanı, fil formunda tasarlanmış masanın içerisinden çıkmaktadır. Biçimi soyutlanmış yavru fil formundadır.	Poliüretan kaplamalı yüksek yoğunluklu köpük	Masa ve Oturma Elemanı

	Kitap depolama elemanı tekerlekleriyle hareketli bir elemandır. Yüzeyinde hayvan figürü kullanılmıştır. Kitap sevgisini ve okumayı teşvik etmenin eğlenceli bir yolu olan bu tatlı saklama sepeti, en sevdikleri kitapları tek bir yerde tutar ve toplama işlemini daha eğlenceli hale getirir.	MDF gövdelidir. Kauçuk tekerlekler ile hareketli bir depolama elemanıdır.	Depolama Elemanı
	Balık formunda tasarlanan kitaplık için balina illüstrasyonu biçimsel olarak kullanılmıştır. Balık gövde kısmı oturma amaçlı, baş kısmında ise kitaplık fonksiyonu olarak tasarlanmıştır.	MDF üzeri lake kaplama, hareketli bir eleman olması için kitaplık bölümü altında tekerlek kullanılmıştır.	Depolama Elemanı
	Raf tasarımı deniz ve balık teması ile oluşturulmuştur.	MDF üzeri lake kaplama.	Raf Tasarımı
	Sevimli bir ayı figürünün yüz kısmı illüstrasyon olarak kullanılmış, gövde kısmında raf işlevi ile uygulanmıştır.	Ahşap malzemeden üretilmiştir.	Raf Tasarımı
	Tren yolu, göl, orman ve hayvan illüstrasyonlarından oluşan halı tasarımıdır. Halı ile tasarlanan oyun seti ile çocuklar halıyı oyun alanı olarak da kullanmaktadır.	Pamuktan üretilmiştir.	Oyun İçeren Halı Tasarımı
	Bir evin odalarının üstten görünüşü illüstrasyonunun bulunduğu halı tasarımında çocuklar oyuncaklarının ölçülerine uygun mobilya illüstrasyonları üzerinde oyun oynayabilmektedir.	Polipropilen malzeme ile üretilmiştir.	Halı tasarımı

Çocuklar için tasarlanan depolama elemanında tasarımın emniyetli olması, çocuğun yaşına uygun olması, depolama alışkanlığı kazandırması ve odasını toplamayı zevkli hale getirmesi gibi kriterler bulunmaktadır (Burdurlu, 2004: 139). Halı tasarımlarında illüstrasyonun kullanılmasıyla oyun ve

fonksiyon birleşmiş olmaktadır. Halının üzerindeki desenler bir oyun alanına dönüşebilmektedir. Depolama elemanlarında hayvan figürlerinin soyutlanmış tasvirleri biçimsel olarak kullanılmış ve fonksiyon raf ya da kitap depolama, oyuncak depolama şeklinde birlikte düşünülmüştür. Oturma elemanında da biçimsel olarak hayvanlardan esinlenilerek çocuğun ilgisini çekebilecek renklerde ve biçimlerde tasarlanarak farklı fonksiyonları bir araya getirme sağlanmıştır. Masanın içerisinden oturma elemanının çıkması gibi yer tasarrufu sağlayacak mobilyalar görülmektedir (Tablo 1).

Bulgular

Araştırma süresince yapılan gözlemler ve ürün, kitap ve duvar üzerine illüstrasyon uygulamaları sonucunda,

- Çocukların illüstrasyonun olduğu kitapları ve ürün tasarımlarını daha dikkat çekici bulduğu gözlemlenmiştir.
- Çocuğa verilmek istenen bilgi veya mesaj illüstrasyonla daha yalın resmedildiği için akılda kalıcı hale gelmektedir.
- Mobilya tasarımında veya iç mekân tasarımında illüstrasyonun kullanılmasıyla hayal dünyalarının gelişmesi de desteklenmektedir.
- Çocuklara yönelik tasarlanmış, farklı formlarda mobilyalar çocukların dikkatini çekmektedir.
- Oyun oynamanın da içinde yer aldığı tasarımlarda, fonksiyon ve oyun birleştirilmiş olmaktadır.
- Çocuğun sevdiği figürlerin farklı fonksiyonlarla karşısına çıkması yaratıcılığını geliştirmektedir.
- Tasarımda kullanılan geri dönüşümlü malzemeler ile bu tasarımlara görselliğin yanında ekolojik olarak da bilgilendirme sağlanabilmektedir.
- Tasarımda figürlerin soyutlanmasıyla farklı bakış açıları kazandırılarak estetik yönden de çocuğun gelişimine destek olmaktadır.

Sonuç

İnsanın ilk çağlardan beri kullandığı iletişim biçimlerinden olan illüstrasyonlar, hayatımızın birçok alanında ve iç mekân tasarımında yüzey ya da mobilya tasarımlarında kullanılmaktadır. Toplumun gelişmesi, yeni ürünlerin tasarlanması ve teknolojinin ilerlemesiyle beraber sanat arayışında da farklı yönler geçilmesine neden olmuştur. Bu sebeple illüstrasyon sanatı da tasarım uygulamalarıyla karşımıza çıkmaktadır. Bu makale ile illüstrasyon tasarımının farklı yöntemleri ve uygulamaları incelenmiş ve iç mekânda ve çocuk mobilyası tasarımında illüstrasyon tasarım yöntemleri araştırılmıştır. Çocuk odaları için gerekli olan oyuncak ve giysi depolama ürünlerinde illüstrasyonun hem biçimsel olarak hem de giysileri gruplandırma, oyun oynama gibi fonksiyonlar ile kullanıldığı görülmüştür. Duvar raflarında da illüstrasyon biçimsel olarak kullanılmış ve çocuk odasında farklı formlarda tasarımların uygulanmasıyla çocuğun yaratıcılığının gelişmesi desteklenmeye çalışılmıştır. Bu tasarımlar; biçimsel özelliklerinin yanında, sağlığa zararlı maddelerden üretilmemiş olması, depolama elemanlarında düzenli olma alışkanlığını teşvik etmesi, güvenli olması gibi unsurları da içermelidir. Çocuk halısı tasarımında kullanılan illüstrasyonlarla hem oyun oynama hem de fonksiyonel olarak kullanılan bir tasarım oluşturulmuştur.

İç mekânda uygulanan illüstrasyon, mekâna konsept kazandırmada etkili yöntemlerden biridir. Bu sebeple mekânda fark yaratmak istendiğinde sanat ve mimariyi birleştirerek estetik yönde olumlu etkiler bırakmaktadır. Tasarımlar doğru uygulandığı takdirde çocuğun estetik gelişimi de desteklenmektedir.

Farklı disiplinler olmasına rağmen, grafik tasarım ve iç mekân tasarımı birçok yöntem ile uygulanmakta ve tasarımda bütünlük oluşturmaktadır. Bu sebeple, çocuklara hitap edebilecek formlarda illüstratif uygulamaların çocuk mekanlarında kullanılması mekâna kimlik kazandırmak anlamında da etkili olacaktır. Bu araştırmalar sonucunda çocuk ürünlerinde oyun, işlev ve illüstrasyonun bütünlüştüğü sonucuna varılmaktadır.

Kaynakça

- Andarood, H. G. (2014). İç Mimarlık Alanında Görsel İletişim Temelli Grafik Tasarım Çözümlenmeleri. Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü, Ankara.
- Atan, U. (2013). Grafik İllüstrasyon Olarak Minyatür, Akdeniz Sanat Dergisi, 11(6), 23-33.
- Baksi, S. (2018). Çocukların Mekân Algısının Yaşam Çevresi Üzerinden İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi - Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Bayazıt, N. (1994). Endüstri Ürünlerinde ve Mimarlıkta Tasarlama Metodlarına Giriş. İstanbul: Literatür Yayınevi.
- Buldurlu, E., Kılıç, Y., İlçe, C., Elibol, C., Yener, G. (2004). Okul Öncesi Çocuk Mobilyaları ile İlgili Ebeveyn Görüşleri ve Öngörülen Mobilya Tasarım Ölçütleri. Teknoloji, 7(1), 139-149. <http://jestech.karabuk.edu.tr/arsiv/1302-0056/2004/Cilt%287%29/Sayi%281%29/139-149.pdf>
- Chu, Y. (2018). Analysis of the Application of Illustration Art in Graphic Design Advances in Social Science. Education and Humanities Research, (246), s.539-541.
- Atamaz Daut, E. (2017). Grafik Tasarımın Mekânsal İmaj Yaratımındaki Rolü, Doktora Tezi, Yakın Doğu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sanat ve Tasarım Ana sanat Dalı, Lefkoşa.
- Demirarslan, D. (2019). 0-6 Yaş Grubu Çocuğun Dünyasında Mobilya Tasarımı. Researcher: Social Science Studies, 7 (2), s.64-76.
- Demirarslan, D., Aytöre, O. S. S. (2004). Çocuğun Fiziksel Ve Ruhsal Gelişimi Açısından Çocuk Odaları Tasarımında Malzeme Kullanımı Ve Malzeme Seçiminin Önemi, 2. Ulusal Yapı Malzemesi Bildiri Kitabı, İstanbul.
- Dılmaç, E. S. (2018). Anaokulları Sınıf Mekanlarında Rengin Çocuk Psikolojisine Etkileri, Yüksek Lisans Tezi, Maltepe Üniversitesi, İç mimarlık Programı, İstanbul.
- Diñçel, K., Işık, Z. (1979). Mobilya Sanat Tarihi. İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.
- Ergün, E. (2012). Grafik Tasarımın İç Mekân Yüzeylerde Kullanımı, Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Fiell, C., Fiell, P. (2006). Design Handbook Concepts Materials Styles, Cologne: Taschen.
- Gülpınar, F. (2010). Görsel Kavramlar, İllüstrasyon ve Çocuk Kitapları. Yüksek Lisans tezi, Haliç Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Grafik Tasarım Programı, İstanbul.
- Nikolaeva, B. (2020). Types of Illustration Styles and Techniques. <https://graphicmama.com/blog/types-of-illustration> (05.05.2020).
- Aritan Ö., Taşçı B., Güller E., Özdemir N. (2018). Noktadan Mekana-2. İstanbul: Yalın Yayıncılık.
- Tavakkoli, R. (2014). İç Mimaride Grafik Tasarım. Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Anasana Dalı, Ankara.
- Tavşan, F. (1995). Trabzon Konutları Üzerinde Çocuk Odaları Mekan ve Donatı Özellikleri Üzerine Bir Araştırma Yüksek Lisans Tezi. Karadeniz Teknik Üniversitesi, Mimarlık Anabilim Dalı, Trabzon.

Türk Dil Kurumu Sözlükleri, Erişim Adresi <https://sozluk.gov.tr/> (20.04.2020).

Türkçe Bilgi (2020). İllüstrayon. <https://www.turkcebilgi.com/ill%C3%BCstrasyon> (10.06.2020).

Türk Edebiyatı (2020), Soyutlama. Erişim Adresi <https://www.turkedebiyati.org/soyutlama-nedir-soyutlama-ornekleri-sorulari/> (10.05.2020).

United States Consumer Product Safety Commission. Childrens Products (2020), Children Products, Erişim Adresi <https://www.cpsc.gov/Business--Manufacturing/Business-Education/childrens-products> (15.05.2020).

Görsel Kaynakça

Görsel 1. Yavuz Öden, H. (2018). Karya'nın Kırmızı Ceketini, İstanbul: O2 Yayınevi.

Görsel 2. İyi ki Üsküdar var platformu. Çocuklara Yönelik Çanta, Kalemlik ve Ev Tekstili Uygulamaları. Yazar Arşivinden, 2017.

Görsel 3. Validebağ Anaokulu Duvar Resimlemesi, İstanbul. Yazar Arşivinden, 2017.

Görsel 4. E Glue Kids Wall Murals. <https://www.e-glue.fr/en/kids-wall-murals/278-half-mural-monkeys-lion-zebra.html> (15.04.2020).

Görsel 5. Çocuk Odasında Vektörel Duvar Çıkartması Uygulaması. <https://www.e-glue.fr/en/kids-wall-decals/644-forest-animals-decals-pack.html>

<https://www.pauletpaula.com/world-maps-kids-room/> (16.04.2020).

Görsel 6. Capitol Alışveriş Merkezi Çocuk Oyun Alanı. <https://www.capitol.com.tr/> (10.04.2020).

Tablo1. Çocuk Odası Donatı Elemanları Biçim ve Fonksiyon Tablosu.

E-Glue (2020). Kids Lamp Minilum Robot. <https://www.e-glue.fr/en/created-by-e-glue/587-table-lamp-minilum-robot-black.html> (16.04.2020).

Frame. (2019). Welcome to VRing Station: Ssense's New Valentino Pop-Up is All About Shared Space. <https://www.frameweb.com/news/vring-station-ssense-valentino-pop-up> (30.04.2020).

Elo7. (2020). Montessori Feet Stool. <https://www.elo7.com.br/banquinho-cadeira-montessori-pes-30cm-orelha-natural/dp/A8305D> (18.04.2020).

Design-Chronicle. (2020). Gobble Sustainable Kids Furniture on Kickstarter. <https://design-chronicle.com/gobble-sustainable-kids-furniture-on-kickstarter/> (16.04.2020).

İpinimg. (2020). Originals. <https://i.pinimg.com/originals/b2/ee/7c/b2ee7cd0fbc7871294a7adbc98e4307d.jpg> (20.04.2020).

Sotanastudio. (2020). Kids Furniture Collection Made of Colorful Coated Foam. <http://www.sotanostudio.com/foam-tek-kids-furniture/> (20.04.2020).

The Glitter Guide. (2020). Old Is New Again. <http://theglitterguide.com/2019/10/10/creative-display-books/> (16.05.2020).

<https://www.elo7.com.br/prateleira-baleia/dp/4F3EFA> (11.06.2020).

Kids Interiors. (2020). Woodland Animals Kids Room. <https://www.kidsinteriors.com/woodland-animals-kids-rooms/> (01.06.2020).

All mamas Children. (2020). Kid's Concept - Edvin Woodland Play Mat Rug. <https://www.allmamaschildren.com/products/edvin-woodland-rug> (02.06.2020).

Little Lights Baby Fox Lamp (2020). <https://littleglights.us/products/little-lights-baby-fox-lamp>
(21.07.2020).

Cecile Metzger Jamboree Tamsin Kids Chair (2020). https://www.anthropologie.com/shop/cecile-metzger-jamboree-tamsin-kids-chair?utm_source=pinterest&utm_medium=social&utm_campaign=2019_product_&utm_term=09_10_2019cecilemetzgerjamboreekidschair&utm_content=cecilemetzgerjamboreekidschair&quantity=1
(21.07.2020).

Green & White Playhouse 3-D Play Rug. (2020). https://www.zulily.com/p/905-green-white-playhouse-3-d-play-rug-374503-53579846.html?tid=social_pin_iphone_shareviaicon_na_modal_f730f79d81e40f1e4a35286deeb56649&pid=53579846 (22.07.2020).